

# ***B I S U R R E T !***



## **SOTENÄS BIODLARFÖRENING HÖSTEN 2011**

**Bankgiro 5711-9885**

**Torsdagar i jämna veckor träffas vi kl 17.30  
i Tossene Bygdegård**

### **Kallelse till årsmöte**

Härmed kallas samtliga medlemmar i Sotenäs Biodlarförening till årsmöte i Tossene Bygdegård den **17 november kl 18.00.**

Sedvanliga årsmötesförhandlingar kommer att hållas.

Medlem som önskar ta upp ärende på årsmötet ombedes att till styrelsen snarast inlämna detta för eventuell beredning.



**BRASTAD BAGERI**



## KALENDARIUM HÖSTEN 2011 – VÅREN 2012

Arbetsafton	03 november
Ordförandekonferens	12 november
Årsmöte Sotenäs BF	17 november
Vaxinlämning i Håby	00 november
Lucia – honungsprovning	15 december
Nybörjarkurs prel.	16 januari
Årsmöte i distriktet	04 februari
Tematräff med föredrag	08 mars
Vår-Surret 2012	01 april

### Höstblomster



Gullris



Stormhatt



Mattram



Solros

## Hej och hå, gott folk.

Så var det dags för ett nytt nummer av Bi-Surret. Tiden går fort, det var inte länge sedan förra numret fanns färskt på vår hemsida. Men det har varit ett halvår fyllt med en hel del händelser, förutom bisäsongen.

För att börja med bina verkade vädret den här gången ha varit ytterst gynnsamt för samhällenas tillväxt. Samtliga mina samhällen växte så det knakade under försommaren och snart var samtliga tillgängliga lådor ute i bigården.

Lusten att svärma var inte särskilt stor, antagligen för att det var gott om plats. Utom ett av mina samhällen som svärmade tre gånger.

Detta är ett samhälle med ytterst dåligt humör, fullt jämförbara med riktigt besvärliga afrikanare. Vid genomgångar har jag alltid väntat med detta till sist för att konfronteras så lite som möjligt med dem.

Det kanske är därför som jag missat svärmceller vid genomgångarna.

Förstasvärmen tog sin tillflykt högt uppe i en alm dit stegen inte räckte.

Jag tittade på svärmen den eftermiddagen och nästa förmiddag fullt på det klara med att jag inte vill riskera livet för att ta in den. Plösligt var den borta men det sörjde jag inte särskilt mycket över tills jag konstaterade att den gått tillbaka.

Nästa dag var luften fylld med bin igen. Det är alltid lika mäktigt att se en svärm gå ut, fylla luften och för att strax bestämma sig för en plats att samlas på. Denna gång var svärmen mer human mot mig då en enebuske strax intill dög den här gången, trots att grenen i almen fortfarande måste lukta gott.

Nu var det inga problem att ta in svärmen och ge den en plats i bigården. En titt ett par dagar senare gav vid handen att det var en första svärm då det redan fanns ägg synliga.

Men snart var det dags för andrasvärmen att ta i besittning samma gren i enebusken. Inte heller intagning av denna svärm beredde några problem men nu hade jag tre samhällen med bin av tvivelaktigt ursprung och med mycket dåligt temperament.

Den erfarenhet jag har av bin med dåligt temperament är att de är överlevare. Det har alltid funnits bin med dåligt humör i min bigård, trots att jag målmedvetet försöker att byta ut dem.

Dessa tre samhällen har fått fungera som förstärkning till avläggare som inte hunnit växa till sig inför hösten. Men det gäller att se upp så det inte finns ägg och spätt yngel med för då är det tveksamt hur det går.

Att många biodlare är pensionärer är väl ingen större hemlighet.

Biodlingen är ett sätt att ge ett litet pensionstillskott då dagens pensioner i pensionssystemet tycks vara satt på bantningsdiet.

Det påstås att det beror på dåliga tider men detta kan nog snarare förklaras med sättet att hantera våra pengar i tvivelaktiga fonder som

visar dålig eller ingen tillväxt. Att sedan administrationen av de orange kuverten kostar en förmögenhet hjälper till att urholka systemet. Nyligen fick vi veta att det kostat 13 miljarder att förvalta pensionssystemet. Kanske dags att byta ut Ebberöds bank mot Pensionskarusellen. Frågan är var gungorna finns? Banker är en annan märklig företeelse. Hur kan man förskingra mer än 13 miljarder kronor utan att någon reagerar långt innan? Schweiziska banken UBS får dra åt svångremmen rejält och avskedar 3500 anställda för att komma på fötter igen. På något sätt finns det gott om pengar i systemet fast på fel ställe.

EU-domstolen har nu avgjort fallet Bablok. Som väntat blev utfallet som generaladvokaten tidigare givit signaler om. Det innebär att det är förbjudet att sälja honung med pollen från gmo-grödor som ej godkänts som livsmedel. Pollen skall betraktas som en naturlig ingrediens i honung och skulle pollen från livsmedelsgodkända gmo-grödor förekomma i honung med mer än 0,9 % måste förpackningen märkas för innehåll av gmo. Babloks honung innehöll 4,1 %.

Nu inträffar det märkliga att våra verk inte verkar rätta sig efter detta, utan försöker hitta kryptvägar för att gå runt det som domen säger i klartext. Biodling och gmo-odling kan inte samexistera. Erlandsson är än mer märklig som inte kan, vill eller förstår vitsen med biologisk mångfald. Kan det möjligen vara den mångfald av ohyra som flyr från giftodlingarna in till eko- och konventionella odlare han vill ha. Trycket från skadedjur blir allt högre på odlingar utanför gmo-fälten, när allt högre doser av gifter används. Detta blir katastrofalt för fattiga bönder som inte har råd att sätta sig i beroendeställning till bioteknikföretagen. Tvärt om vad gmo-förespråkarna säger håller de på att skapa en annorlunda svältkatastrof och som vanligt drabbas fattigt folk i tredje världen i första hand.

Jag har hört talas om vissa funderingar om att skicka gmo-utsäde som bistånd till utvecklingsländer. På min tid inom biståndet hette det att man skall hjälpa igång utvecklingen till att bli självgående så att mottagarländerna blir oberoende av bistånd på sikt. Med gmo i biståndet blir det en evighetsmaskin med de fattiga länderna i beroendeställning, först till givarländerna, sedan till bioteknikföretagen.

Så länge orättvisorna består har vi inte sett det sista upploppet eller sista inbördeskriget.

*Kjell*

## Biresan 2011

Tillsammans med folk från Uddevallanejdens Bf genomfördes den traditionella biresan. Resan avlöpte på morgonen den 21 maj och blev en resa i tid och rum inom vårt eget biodlardistrikt.

Första stoppet gjordes vid Aspeberget strax intill Vitlycke hållristningsmuseum. Aspeberget är en av fyra platser med hållristningar som iordningställts för att bli överskådliga och lättillgängliga.

Vid tiden för hållristningarnas tillkomst var havet ca 30 meter högre än nuvarande nivå och därmed torde hållarna legat ganska nära strandlinjen. Man valde ut hållar som var så placerade att rännilar av vatten ständigt strömmade över dem, samt så att den lågt stående solen skapade djupverkan i ristningarna.

Den mest kända av Aspebergets ristningar är den så kallade tjurristningen vilken domineras av en procession med djupt inhuggna tjuvar. Tyvärr är ristningen kraftigt vittrad på grund av miljöförstöring, varför hållen hålls övertäckt större delen av året.

Aspeberget är en del i Tanums Världsarv, ett 45 kvadratkilometer stort område runt Tanumsslätten. Området innehåller cirka 510 hållristningsplatser med totalt 10 000-tals bilder, en bilderbok i jätteformat med andra ord.



Kaffepaus på Aspeberget

När det medhavda kaffet var avklarat på Aspeberget gick färden vidare norrut mot Tjärnö och Sven Lovén centrum för marina vetenskaper. Där togs vi hand om av Martin Larsvik och Erik Bergvall som förtjänstfullt gläntade på dörren mot havets hemligheter för oss. Man förfogar över modern teknik och inget av djupens hemligheter lär undgå de forskande ögon som riktas ner i djupen.

Tjärnö utgör en del av Göteborgs universitet och grundades 1963. Lokaliseringen just till Tjärnö är ingen slump då man har Kosterfjorden inom armlängds avstånd med sitt, för Sverige, unika marina liv. Kosterrännan är som djupast 247 m och har förbindelse med Atlanten.

Därmed får bottenvattnet oceanisk salthalt vilket tillsammans med en god vattenomsättning gynnar de omkring 6000 arter som finns i Kosterområdet, ca 350 av dessa finns inte någon annan stans i Sverige. Till exempel finns här Sveriges enda korallrev bestående av ögonkoraller. År 2009 invigdes Kosterhavets nationalpark, den första i Sverige med fokus på den marina miljön.

Tjärnö är i högsta grad internationellt med täta besök av gästforskare och studenter från andra delar av världen.



Martin Larsvik på Tjärnö

Efter 90 minuters mycket intressanta utvecklingar om Tjärnö, hav och miljö blev det dags att tacka Martin och Erik och bege sig till matsalen. Deltagarna lät sig väl smaka av dagens lunch och mätta och belåtna kunde vi så resa vidare.

Denna gång rattade vår chaufför bussen med stor skicklighet mot Krokstrand, slutmålet för biresan. Ingen biresa utan bi heter det och dessa hittade vi hos Åsa och Mats. Krokstrands bigårdar innehåller ca 175 samhällen med sikte mot 220 produktions samhällen. Man försöker i största utsträckning producera sorthonung alltefter det förekommande draget.



Mats Larsson i Krokstrand

Mats och Henrik

Ett oplanerat studiebesök spräckte våra tidsramar. Men intresset för tillverkning av mjöd i den mobila enhet som för tillfället var uppställd hos Mats och Åsa rönste stort intresse. Av bryggarbasen Joel Karlsson fick vi en kort inblick i hur det egentligen skall gå till när man gör honung till en gudadryck. De moderna gudarna är dock våra myndigheter som med argusögon övervakar processen. Surt sa räven om rönnbären. Vi fick inte heller smaka.



Bryggarbasen Joel Karlsson



Bo-Inge Hjertén

Sista stoppet för dagen gjordes vid Krokstrands Folkets hus där Bo-Inge Hjertén väntade på oss i full stenhuggarmundering. Den gode Bo-Inge var full av historier från gångna tider, en del kanske skrönor men vad gör väl det på en god historia.

Fullt klart är dock att stenhuggarepoken för alltid har gjort ett outplånligt avtryck i den nordbohuslänska historien. Som mest fanns här bortemot tvåtusen personer varav ca 500 man var sysselsatta inom stenindustrin. Stenhuggeriet dominerade mellan åren 1872 till 1977. Under de senare åren skedde ett kort uppsving då portugisiska stenhuggare kom för att fylla ut luckorna på erfarna stenhuggare i Sverige. Portugiserna introducerade macetan, en rundslägga som först sågs med skepsis från de svenska stenhuggarna men som så sakteliga accepterades och i dag finns med i stenhuggarnas verktygslåda.

Krokstrand blev under stenhuggarperioden ett nav med kommunikationer till stora delar av världen. Till Argentina skeppade man sten och tillbaka i lasten fanns tangon.

I dag genomför man en årlig festival i dagarna tre med tangon i högsätet.

Bo-Inge kunde säkert fortsatt att berätta om gränsbygderna en timma till. Men våra tidsramar var redan spräckta så vi fick avrunda det hela med en kort frågestund och sedan tacka så mycket för underhållningen.

Med säker hand förde vår chaufför oss tillbaka till våra hemtrakter, något försenade men vid gott mod efter en innehållsrik dag.

*Kjell*

## Bidag på Stora Kornö

Den 2 juli avseglade vi från Norra Grundsund i akt och mening att besöka Johan Svanbergs och Tomas Åsehälls biodling på Stora Kornö. Johan var skeppare för dagen och mötte oss i Norra Grundsund. Snart nog hade vi fast mark under fötterna igen och på smala gångvägar var vi strax vid svärföräldrarnas stuga en bit in på ön. I en röjning bakom huset finns bikuporna uppställda.

Urban passade på som nybliven bi-besiktningsman att ta en mer djupgående titt i bigården. Några sjukdomar gick inte att hitta och inte heller drottningar i ett par av samhällena. Ett antal goda råd överlämnades att på bästa sätt ta hand om detta problem.

Efter väl förrättat värv i bigården lät vi oss väl smaka med tårta och dopp i svärföräldrarnas berså. Därefter fick vi en guddad tur över ön med kanske Klingkyrka som största sevärdhet. I varje fall är det förunderligt vad naturen kan ställa till med om den får fritt spelrum. Här har förmodligen en istidsälv skapat en horisontell jättegryta som gott och väl skulle kunna rymma en mindre församling.

På Stora Kornö finns ett fiske- och skepparsamhälle bestående av ett 50-tal hus. Samhället fick sitt uppsving under sillperioden 1749 – 1809 och två trankokerier byggdes. Som mest fanns ca 300 bofasta här med fiske och fraktfart som huvudsaklig inkomstkälla. När sillen försvann i början på 1800-talet flyttade många människor men då ny sillperiod började på 1870-talet flyttade befolkningen ut igen. I dag finns inga bofasta på ön men då de flesta husägarna har anknytning till ön har samhället behållit sin säregna karaktär.



Johan, Urban och Ingemar  
*Kjell*



Inger i Klingkyrka

## Grillafton

Torsdagen den 11 augusti var det dags för årets upplaga av grillafton på Bohus-Malmön.

Ett 15-tal deltagare hade mött upp denna härliga sensommarkväll med ljumma vindar från havet.

Som vanligt skötte Kurt grillen med bravur och alla lät sig väl smaka. Ann-Charlotte berättade lite om bigården, den har utökats med fler samhällen vilket tycks fungera bra trots karga klippor och närheten till havet.

Som vanligt när biodlare träffas gick diskussionens vågor höga om än det ena och än det andra, men kanske allra mest om det ena. Hur bin skall skötas på bästa sätt.

När vi skulle ta en närmare titt på kupor och bin hamnade Erland på villovägar, men jag hoppas han har kommit tillrätta vid det här laget.



En plats i solen



Panelen är samlad



Toastmastern



Ingemar pratar bi

*Kjell*

## Med cykeln i packningen

I dag är det endast ett fåtal ungdomar som får erfarenhet från det militära livet. När det en gång för länge sedan blev min tur att mönstra var det tvärtom, bara ett fåtal som slapp undan den allmänna värnplikten.

Man kan ha olika uppfattningar om den samhällsnytta som värnplikten medförde och de försvarsstrategier som präglade den tidens försvarsidéer. Vid alla övningar anfördes vi av en fiktiv fiende från öster, ett tydligt ställningstagande under det kalla krigets dagar om vilket av blocken Sveriges sympatier lutade mot.

Under tio månader 1963 -1964 försökte svenska försvaret i skepnad av I17 i Uddevalla lära mig och tolvhundra andra unga män hur man bäst försvarar fäderneslandet per cykel. Fortfarande beundrar jag den försvarsstrateg som hade lyckats lista ut hur man slåss med en cykel mot den lede fienden från öster med så mycket vatten emellan.

Jag kom i varje fall aldrig underfund med hur det skulle gå till.

Men många intressanta cykelturer genomfördes i det vackra dalsländska landskapet. På rasterna genomförde vi någon slags kurragömmalek i skogarna och skrek pang emellanåt. Jag tyckte nog i största allmänhet att vi var lite för gamla för sådana lekar. Men befäl av alla grader hade i högsta grad väldigt roligt och deltog med liv och lust, trots att de flesta var betydligt äldre än oss meniga.

Däremot förekom en hel del annat betydligt trevligare och även intressanta saker. Skjutövningar med skarp ammunition till exempel. Vid ett tillfälle fick jag en snorkig och sprättig furir att hoppa högt. Vi hade förts ut till skjutbanan för att öva skytte med pansarskott. Pansarskott är engångsvaror och för att snåla lite hade man monterat en nio millimeters pipa inuti en attrapp för att på så sätt kunna använda billig ammunition. Furirsprätten hade för vana att promenera fram och tillbaka på skjutvallen framför oss, en i mitt tycke något underlig sysselsättning. Mitt i allt skjutande fick jag problem med mitt pansarskott och kunde inte fyra av det. Jag började öppna det för att ladda om men ser i ögonvrån att vår vän furiren närma sig varmed jag omedelbart slutar med mina laddade experiment. Strax efter furiren passerat återupptar jag mina försök att få apparaten skjutklar varvid ett skott brinner av, vilket tar i vallen omedelbart bakom furir sprätt som nu verkligen fick sprätt. Han blev också en aning blek men faktiskt riktigt upprörd och börjar informera sina överordnade om mina knepiga skjutövningar.

Jag tyckte inte att jag gjort något fel och kände mig inte särskilt skyldig och det tyckte tydligen inte heller överhögheten då det aldrig blev något efterspel med förhör i Guantanamo. Kanske hjälpte det att jag hade lite tumme med plutonchefen. Den gode fanjunkaren hade nämligen fått nys om att jag ägnade permissionerna med att diska mig fram och tillbaka till Fredrikshamn. Följaktligen följde en och annan butelj med tillbaka.

Fanjunkarens favorit hette Black & White.

En annan trevlig sysselsättning som heller inte skall förringas är stunderna på marketenteriet eller caféerna i närheten. En stor del av vår dagpenning

på 2:75 hamnade i deras kassaapparater för en kopp med wienerbröd eller i jukeboxen med de senaste plattorna. Greenback Dollar med Kingston Trio och Blame it on the Bossa Nova med Eydie Gormé gick varma och faktiskt även Dominique med The Singing Nun var populär. Marketenteriet var trevligt på fler sätt än att bara släntra in för att koppla av en stund mellan allt cyklande.

Av någon outgrundlig anledning blev jag, bland tolvhundra man, vid ett flertal tillfällen kommenderad till tjänstgöring i regementets bageri i källaren under marketenteriet. Medan de andra var ute och lärde sig att cykla fick jag tillverka wienerbröd, mazariner och annat smått och gott. Helt plötsligt hade försvaret insett att åtminstone viss personal kan företa sig mer samhällsnyttiga saker emellanåt.

Men markan gick att ha till annat också. Varje kompani hade rätt att anordna en så kallad kompaniafton med dans i mer civil anda, fast fortfarande med fältuniform och marschkängor på. Till detta privilegium hörde att man kunde bjuda in traktens unga damer till förnöjelse för alla. När det blev 7:e kompaniets tur att ha sin kompaniafton visade det sig att bland 120 man fanns en musikalisk ung man som hette Håkan och som lovade att höra med brorsan på 8:e en trappa upp, samt med sina kompisar hemma om de inte kunde stå för den levande musiken. Det visade sig att det inte fanns några som helst problem att samla gänget och det blev en lyckad kompaniafton med mersmak.

Efter en tid tyckte vi att ett nytt avbrott i cyklandet skulle vara trevligt. Ansökan om en ny kompaniafton lämnades därför strax in till kapten Eriksson, vår kompanichef, allmänt kallad för stålmusen för att han var så kort men kunde skrika så högt.

Kapten Eriksson var på gott humör och hade inget att erinra då den förra kvällen inte hade orsakat några skandaler och tillstyrkte därför raskt vår ansökan.

Nu var vi lite mer vana hur det hela skulle organiseras. Jag lånade Lundqvists pigga Volvo PV och hämtade upp alla unga damer på stan jag kunde hitta och körde skytteltrafik mellan Kungstorget och marketenteriet. Snart var lokalen full och Håkan och grabbarna i orkestern satte full fart och vi med dem.

Även denna kompaniafton avlöpte utan komplikationer och glädjen stod högt i tak.

Det är inte många av mina gamla kamrater man har sett efter uttryckningen i mars 1964 men av en slump träffade jag Håkan år 2000, ute på Tjörn av alla ställen. Dig känner jag igen, sa Håkan. Ja det är klart du gör, I 17, 7:e kompaniet 1963. Ja visst, så är det, nu kommer jag ihåg, sa Håkan.

Håkan och hans bror Göran spelar visst fortfarande ihop.

Jag tror de kallade sitt gäng för Streaplars och hade 50-års jubileum som dansband härom sistens.

På vårt kompani fanns även Bob Lander men det blev aldrig tal om att släpa dit Spotnicks för en tredje kompaniafton. På Bobs skåpsdörr stod det Starander, antagligen för att lura fienden i öster.

Givetvis är det fler tillfällen under dessa tio månader som satt sina avtryck i själ och hjärta. En kamratanda växte fram som tidvis sattes på hårdare prov när det blev lite kärvare tag under större cykelövningar.

Även om befälen höll masken kunde man ana hur man gärna gav sig på svagare kollegor. Skillnader i deras attityder kunde också märkas beroende på om man befanns sig på kasernområdet eller ute i fält.

Skillnader både till det bättre och till det sämre.

Klart är att det är en epok som försvunnit inom det militära. Omvärlden har också förändrats, åtminstone bitvis. Då tog man ut folk till FN-uppdrag på Gaza-remsan och några år tidigare hade en av mina kamrater legat på Camina-basen under Kongo-krisen. Gaza finns fortfarande kvar medan Kongo heter något annat i dag.

Ibland händer saker i världen som gör att man kommer ihåg exakt vad man gjorde och var man befann sig vid det specifika tillfället.

För mig är kvällen den 22 november 1963 ett sådant tillfälle. Tillsammans med en kamrat kurtiserade vi två unga damer utanför I 17:s stora grind när vi nås av budet att J F Kennedy är skjuten.

Två år senare var den ena unga damen och jag gifta med varandra men det är en helt annan historia.

Hoppas cykelfrämjandet kan ta vid med att lära svenska folket att cykla nu när försvaret har avrustat sina cykelförråd och slutat förse Sverige med cykelkompetent folk.



*Ovan: avrustning. Nedan: manöver i Dalsland*



## Lustiga sidan

Affär är affär, även för en affärsman.

En dag sitter en blondin i stolen bredvid en affärsman på väg med flyg någonstans. Affärsmannen är ganska påträngande och störande medan blondinen försöker sova. Han frågar om de inte kan leka en lek men blondinen avböjer artigt. Affärsmannen ger sig inte utan förklarar leken. Han säger så här fungerar det, jag ger dig en fråga och om du inte kan svara ger du mig 50 kronor, sedan frågar du mig och om inte jag kan svara får du 50 kronor av mig.

Blondinen säger nej igen och försöker sova men affärsmannen försöker nu än mer energiskt och säger, kom igen nu, du får 500 kronor av mig för varje fråga jag svarar fel på. Eller vad sägs om 5 000 kronor?

Nu börjar blondinen bli intresserad. Affärsmannen går igenom reglerna igen, om du svarar fel på min fråga ger du mig 50 kronor och om jag svarar fel på din fråga får du 5 000 kronor av mig.

Avgjort säger blondinen.

Affärsmannen frågar då vilken var USA:s sjätte president?

Blondinen funderar lite, men måste medge att hon inte kan svara på det och lämnar över 50 kronor till affärsmannen.

Nu är det blondinens tur att fråga och säger, vad är det som har lila ben, 5 armar men bara 2 gula tänder?

Affärsmannen funderar en stund, startar sedan den bärbara datorn och söker på internet efter ett svar, skickar e-mail till alla han känner men ingen vet ett svar. Så affärsmannen måste till slut ge blondinen 5 000 kronor.

När de väl har landat frågar affärsmannen vad det där var för någonting? Blondinen funderar en stund, lämnar sedan över 50 kronor och försvinner i vimlet.

## Grodor

Bosse Hansson

*"...de hade fem, men de ville ha sex, och det fick de när Per Forshaug tryckte in den"*

Bosse kommenterar bandy. Vad trodde ni?

*"Nu är båda lagen fulla!"*

Undrar vad det var i bandytermosen, Bosse

Arne Hegerfors

*"Det ser mörkt ut på Kameruns avbytarbänk"*

Kanske inte så konstigt då Kamerun ligger i mörkaste Afrika.

Rolle Stoltz

*"Det är bättre att skjuta löst på mål än hårt utanför"*

Tänkvärt när man satt upp sina drömmars mål.

## Kurts Täppa

Det är höst i täppan vilket betyder mognadens tid. Träden och buskarna har lämnat sin frukt och nu är det tid att skörda frön från alla örter. Jag sänder en tacksamhetens tanke till biodlarna som genom sina bin låter mig skörda vad naturen ger. När jag går med mina burkar och hämtar frön från de växter jag vill föröka studerar jag växternas sätt att sprida sig. Vissa växter har frön med taggar som fastnar i kläder och i djurens pälsar. Andra frön har vingar och sprids med vinden medan andra kastas ut från moderplantan. Många fröställningar har en vacker form och lämpar sig till eterneller.

Hösten är också den tid när man måste se upp med nattfrosten. Det gäller att skydda eller ta in växter som inte tål frost. De flesta av våra krukväxter kommer från länder med ett annorlunda klimat. Vissa kräver ljus och måste stå i fönstret. Så är det med isbegonian. Andra klarar mörker, t. ex bloddroppen, men måste då ha lägre temperatur. Pelargonien kan övervintras på olika sätt men i en vanlig bostad är fönsterplatsen bäst.

Till hösten hör också att skära ner utblommade växter. Om det är rätt eller fel kan diskuteras. Växterna trivs säkert bäst om stjälkarna står kvar och löv fastnar och ger ett skyddande täcke, men när våren kommer har vi svårt att hinna med att städa upp. Ett sätt är att när frosten gjort marken hård kan man slå av de höga stjälkarna. Vid den tiden skadar man inte plantorna.

En del villaägare täcker rabatterna med granris och det ser prydligt ut. Risets främsta uppgift är att inte väcka plantorna för tidigt på våren. Tjäljen är kvar längre under riset.

Mycket finns kvar att glädjas åt innan täppan går i vintersömn men det är inte utan att jag redan tänker på våren. Vilken fröjd att se täppan vakna.

*Kurt Jimmefors*



Höstsolros

# **SOTENÄS BIODLAREFÖRENING**

## **Styrelsen 2010 - 2011**

Ordf	Henrik Martinsson Nasseröd Norrgården <a href="mailto:henrik@sotenasbioplarna.se">henrik@sotenasbioplarna.se</a>	0523 – 530 29 0730 98 74 73 450 70 Hamburgsund <a href="mailto:nasserod@kajen.se">nasserod@kajen.se</a>
Kassör	Kjell Hermansson Rörvall 138 <a href="mailto:kjell@sotenasbioplarna.se">kjell@sotenasbioplarna.se</a>	0523 – 401 95 0707 33 49 36 454 91 Brastad <a href="mailto:mzeekjell@spray.se">mzeekjell@spray.se</a>
Sekr	Ann-Charlotte Berntsson Tveten 5 <a href="mailto:ann-charlotte@sotenasbioplarna.se">ann-charlotte@sotenasbioplarna.se</a>	0523 – 541 55 450 71 Fjällbacka
Ledamot	Anders Backman Tveten 5	0523-541 55 450 71 Fjällbacka
Ledamot	Urban Andersson Lärkvägen 3 <a href="mailto:urban@sotenasbioplarna.se">urban@sotenasbioplarna.se</a>	0523-133 75 0702 47 07 50 453 40 Lysekil
Suppleant	Ragnhild Eneling Fåglekärr Kryddhagen 2	0524-701 10 450 52 Dingle
	Eskil Lekting Banken Askum	0523-520 13 450 46 Hunnebostrand

## **Övriga funktionärer 2010 – 2011**

Revisorer	Bertil Johansson Långevik 21	0523-314 52 456 44 Kungshamn
	Gunnar Andersson Henriksberg 1120	0523-521 75 456 94 Hunnebostrand
Suppleant	Agne Olausson Kyrkby Skummedal 140	0523-66 25 92 0768 35 62 44 453 92 Lysekil

Valb.	Ingemar Emanuelsson Ödstofts Gård <a href="mailto:ingemar@sotenasbioplarna.se">ingemar@sotenasbioplarna.se</a>	0523-520 37 0730 87 00 85 456 93 Hunnebostrand
	Lennart Brorsson Tuntorp 316	0523-478 16 454 92 Brastad
Ombud Distriktet	Styrelsen utser ombuden	
Utbildning	Ingemar Emanuelsson	0523 – 520 37 0730 87 00 85
Material & Bigård	Karl-Erik Hermansson Håle 30  Ingemar Emanuelsson Lennart Brorsson	0523-340 28 456 91 Kungshamn  0523-520 37 0523-478 16
Honungsbr.	Urban Andersson Lennart Brorsson Elisabeth Zetterlund Ragnhild Eneling	0523-133 75 0523-478 16 0523-410 27 0524-701 10
Hemsida	Ingemar Nielsen Sörkila 200	0523-660 220 453 01 Lysekil
Bitonen	Ingemar Almqvist Johnny Almqvist	0523-480 82 0523-412 46

---



Samtal med Jan-Olof Larson om biodling och GMO

## Möte med Jan-Olof Larsson.

Torsdagen den 25 augusti fick vi en pratstund med riksdagsman Jan-Olof Larsson (S).

Jan-Olof är också ledamot i Miljö- och jordbruksutskottet, samt suppleant i Konstitutionsutskottet och Nordiska rådets svenska delegation.

Temat för kvällen var hur biodlingen påverkas vid en introduktion av GMO-grödor i skogs och jordbruk.

Ett 35-tal personer hade hörsammat inbjudan till mötet. Även massmedia hade uppmärksammat vår träff och därmed fick vi lite reklam.

Efter en kort introduktion av Jan-Olof och oss själva i panelen gavs en kort beskrivning av vad GMO är och hur det är tänkt att användas.

Jan-Olof menar att riksdagen allt mer intar en restriktiv attityd gentemot GMO. Det finns en positiv, men också en negativ sida av saken. Strävan att öka avkastningen ställs mot miljöriskerna. En av dessa risker är att den biologiska mångfalden blir lidande med ett alltför ensidigt jordbruk. Även inom socialdemokratien har det svängt kraftigt till en i dag mycket negativ syn på GMO.

TV har klart spelat en stor roll för att opinionen svänger. Reportage har visats där man med alla medel försöker tjäna pengar på sina produkter. Inga beslut har ännu fattats men det är troligt att varje land får rätten att besluta om odling av GMO-grödor.

Dock står det klart att vid en okontrollerad spridning finns det inga möjligheter att förhindra det. Därför bör försiktighetsprincipen gälla, anser Jan-Olof.

Världssvälten är givetvis ett argument för bioteknikföretagen att driva på utvecklingen. I slutändan handlar det dock om att tjäna pengar.

I dag slängs mycket mat, även i Afrika, av olika anledningar. Det finns flera sätt att lösa frågan om tillgången på mat.

Det är positivt att den beräknade ökningen till 9 miljarder år 2050 inte beror på att det föds fler barn, utan att folk lever längre och att fler överlever i länder där dödligheten är hög i dag.

Tanken är att antalet barn per familj skall minska till kanske ett par stycken och därmed skulle befolkningsökningen plana ut.

Vidare nämner Jan-Olof att matproduktionen blir allt mer politisk. Synen på produktion måste förändras då naturresurserna är begränsade.

Exploateringen av Arktis står på tur i en oerhört känslig miljö. En olycka skulle där kunna få katastrofala följder.

Mer önskvärt är att i stället satsa på att utveckla andra energikällor.

Inom EU talas alltmer om forskning på bisjukdomar och annat. Biodling lyfts fram allt mer i diskussionerna och man menar att forskning är viktigt för att kunna behålla den biologiska mångfalden.

Det är dock inte klart påvisat att bidödligheten är större i områden med GMO-odlingar.

De flesta forskare anser att varroa-kvalster och virus spelar en större roll. Andra faktorer är svält, andra sjukdomar, bekämpningsmedel och skadegörare.

Det är viktigt i detta sammanhang att medel avsätts för att forskningen skall bli oberoende.

Under diskussionerna framkom att myndigheterna inte utför några kontroller avseende konsekvenser på människa och miljö, trots att det på försök odlats GMO i ett femtontal år. Det är Statens Lantbruksuniversitet som, på uppdrag av regeringen, skall utföra konsekvensbedömningar och miljöanalyser.

Jan-Olof konstaterar att detta är en tydlig och klar frågeställning att föra vidare till miljöministern samt jordbruksministern.

Hur görs uppföljningen av provodlingarna och vem är ansvarig om till exempel honung skulle kontamineras av pollen från sådana odlingar?

Jan-Olof undrar var vår organisation, Sveriges Biodlares Riksförbund, SBR, står i frågan om GMO.

Svaret på den frågan är att man anser att det är myndigheterna som har ansvaret, samt att man inväntar besked om utfallet av den dom som skall avgöras av EU-domstolen. Som helhet verkar inte SBR ta frågan på allvar och skyller på brist på medel.

Jan-Olof berättar att vid en träff i mars med Mikael Cornell och Johnny Ulfstorp togs bland annat GMO-frågan upp. De såg inte GMO som något problem för biodlingen.

Jan-Olof tycker att det är bra att frågan lyfts fram i ljuset då det är få personer, även bland politikerna, som egentligen vet vad det handlar om. Det är viktigt att man skaffar sig kunskap och tittar på vad det kan leda till i fråga om miljön och den biologiska mångfalden.

Jan-Olof råder oss att kontakta lokalpolitikerna och att ställa frågor om GMO och miljön, de blir då tvungna att sätta sig in i problematiken för att kunna svara.

Det är också viktigt att skapa opinion för att på så sätt komma fram till beslut.

Kommunala förvaltningar kan fatta beslut om att upphandlingar skall vara fria från GMO, medan det är svårare att begära att enskilda producenter använder GMO-fritt utsäde.

Mot slutet av kvällen gavs möjlighet till frågor och tycka till, men det ligger utanför den här sammanfattningen att kommentera.

*Kjell*

## Kommentarer

till

Pressmeddelande från EU-domstolen.

*Case C-442/09*

Angående fallet Karl Heinz Bablok, GMO i honung.

Dom har nu avkunnats i EU-domstolen avseende honung och livsmedel innehållande pollen från GMO-majsen Mon 810.

De konsekvenser denna dom får för biodlingen är främst att honung och kosttillskott innehållande pollen från GMO-grödor inte får saluföras utan föregående godkännande.

Detta innebär att honung med pollen från provodlingar, samt ej livsmedelsgodkända gmo-grödor, inte kan betraktas som livsmedel. Tröskelvärdet 0,9 % gäller inte för sådant pollen.

Pollen från gmo-grödor, som förlorat sin förmåga att reproducera sig och därmed överföra genetiskt material, betraktas inte längre som ett gmo. Däremot betraktas den som en ingrediens som framställts från gmo. Detta får till konsekvens att halten gmo i honung beräknas från den totala pollenmängden.

I Babloks honung uppgick gmo-pollenet till 4,1 %.

Honung med pollen från livsmedelsgodkända gmo-grödor skall märkas om halten gmo överstiger 0,9 %..

*Kjell*

Ett bi betyder så mycket....



för äpple



och björnbär och.....

## BAKSIDAN

### *Skårvebackens Honungsbröd*

2 bröd

5 dl Speltmjöl – fullkorn  
5 dl Speltmjöl – siktat  
5 dl Rågmjöl  
4 tsk Bikarbonat  
2 tsk Salt  
1 dl Pumpakärnor  
1 dl skalade Sesamfrön  
2 dl Vetegroddar  
1 tsk Husk  
½ dl Hela linfrön

**Blanda alla torra ingredienser väl**

1 dl torkade Aprikoser  
1 dl torkade Nässlor  
½ dl torkade Fårtickor i skivor  
eller annan svamp  
½ dl Pumpakärnor

**Körs i matberedare  
tills det sönderdelas ganska smått**

&

**Blandas sedan samman med  
de andra torra ingredienserna**

Ca 1-1½ dl Honung  
10 dl Mild Yoghurt

**Tas i & blandas väl med det övriga  
( Blir ganska fast)**

**Häll upp i 2 stycken smorda 2 liters formar**

**175 grader i 1 tim + 20-30 minuter**

**längst ner i ugnen**

Täck efter halva tiden eller pensla med vatten.

Ta ut & låt brödet vila i formen.

*Kan stjälpas upp efter någon kvart och svalna inlindat i bakduk på galler,*

*Allt gott önskar jag &*

*att detta blir till helt olika varianter, hos var och en som bakar det.*

**ID**

---

"Life is not the way it's supposed to be.. It's the way it is...  
The way we cope with it, is what makes the difference.

Fritt översatt:

Livet blir inte alltid som det är tänkt, det blir som det blir.

Det är sättet som vi hanterar det på som gör skillnaden.

*Kjell*